

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

70. Externi cur exclud.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

Riccus diuturnus Nanciani habitator, scribebat urbis quintam partem à prognatis familia etiam tunc regnante incoli. Sed erat pronius ab Regis fratribus discrimen: ij nunquam tam pauci quin nimium multi; ut Iceptro propiores, sic acriores in eius ambitu, & audaciores ad sollicitandam aulam, & populos in rebellionem, sæpè olim omnia turbarent; quare is quondam Cius, immortalis gloria celebris ob imperium Sinesè ab Occidentalibus Tartaris in suam Tamin translatum familiam, nunc quoque superstitem, modum adinuenit, quo sua Regnum filiis dignitas, splendorque seruaretur; & cogerentur absque vi esse innocentes. Cum ergo de more, Regni principio leges conderet novas, hanc inter alias statuit, ut cum de futuro sceptri hærede nato primo pronuntiatum foret, natu minores procul ab aula omnes secederent, vitam ea in urbe deinceps acturi, quæ nominatim singulis notaretur; illic palatium regali comætu, Magnificentia, delitiis instructum haberent; Guani titulo gauderent qui solet extraneis Regibus tribui, ad usque posteros tertie sobolis propagando; obseruarentur illic ab omnibus etiam Prouinciatarum Præfectis, tanquam Regni summates: cæterum ea urbe pedem & circumscriptis sibi angustiis si efferrent, scirent fore se reos perduellionis, ad parentes, aut fratrem, & aulam reditum nec sperarent unquam, nec peterent. Clientelares fundos haberent nullos, nec dominij ius in quenquam per quem iis in publica pateret accessus, à quibus ut intelligerent se omni ratione exclusos, ne Mandarini quidem crearentur. Eorum posterij, longè inferiori gradu, Gubernatores affarentur de genibus; legibus, & pœnis subiacerent, etiam morti, sed fame obeundæ, ne sanguis regius funderetur. Summam rei familiaris haudquaquam penes se haberent, nisi adhuc in illis Guani appellatio duraret, sed à quæstoribus, in certos dies illis penderetur, omniâque illorum ad regem refluerent, si absque liberis obiissent; sin autem, ex liberis nato maximus & hæres, esset verè ac propriè nobilis, reliqui ex iisdem familiis tantundem honore censûque annuo imminerentur, quantum à stirpe familiæ abfuissent; modo ne tam parcè, ut compelleret eos aliquando paupertas ad victum sordidis artibus quærendum Esto Regi consent hæc leges immensis sumptibus; sed plurius est regnum hac tam lubrica ex parte, ab omni tumultu, & suspitione securum conseruare.

70.
Externi cur
exclud.

Tertius instabat ab externis metus, quos horrent Sinae velut feros, & mali ominis, quasi vniuersus præter Sinas orbis, conditionem exosus suam agrestem & miseram, beatitatem Regni Sinis inuideret, eique insidiaretur. Ergo capital fuit externo cuius non minus quàm Tartaro, ferre in Sinas pedem. Capital nautis externum inducere, licet inuita nauigatione illic à Tiphonibus proiectum: nunc vitæ parcitur externorum, sed ne suis quicquam, de Sinis unquam renuntient, æterno, & calamitoso carcere clauduntur, quam formidosa inhumanitatis legem inhospitam à Sinis, subeunt etiam vectigalia iis & coniuncta

cta

Sta regna. Sed eam deniquè tot propugnaculis horrentem perfregit
lucti fames, & commerciorum illicio, mari Lusitanos, Sarmacanos
terra, & alios barbaros, ipsosque maximè diffitos Sinis intulit Sara-
cenos: ac de Lusitanis commodius aliàs, nunc è continenti qui ve-
niunt, cateruatim in vnum fœderantur, legatos se Regum quorundam
simulant, quibus nihil tale vnquam in mentem venit: adsunt ex Persis
etiam vltimis triennio quolibet, sed legatione numerosiori, quinto quo-
que anno: tributum nomine, dona Regi Sinarum ferunt, quibus ipse
decuplo magnificentius respondet; peregrinarum mercium ingens pon-
dus, grandi suo lucro cum Sinensibus commutant: paucis datur in vr-
bes ingressus, hospitia cæteris extra vrbes; sita sunt hæ in regni fi-
nibus ad occasum, in Prouincia Chienfi; vni nomen Canceum, So-
ceum alteri, Legatorum aduentum Prorex in aulam nuntiat, quo illi
statim post acceptum regium diploma se confetunt non plures duo-
bus, & septuaginta Cum autem Soceum multi patriæ suæ, & labo-
rioso in illam reditui præferant, hoc ipsi, at hisce legibus impe-
trant; in continentem ne pergant vterius; noctu domo non egredian-
tur: domus ipsi partem solum mediam incolant, Sinenses alteram.
Post nouennem demum Soeci commorationem, interdictum sibi tum
patria fore, tum alia quauis extra regnum Sinarum regione: velut
ipsi quoque Sinenses essent, quibus regno quidem exire vetitum, sed
tam inaniter vt si de beatis, vetarentur fieri infelices aded ab omni
præterquam suo abhorrent cælo. Itaque si Regis ineluctabili manda-
to cogitur tandem Mandarinus extra regnum aliquid gerere, tantis cum
suis & coniugis, liberorum & comitum proficiscitur laments & la-
chrimis vt si ad patibulum raperetur, & hoc etsi violentum obsequium
quoddam voluntariæ morti præulerit, tam fortis animi censetur, vt nouo
dignitatis gradu redux ab Rege augeatur, sed huic interim dum illic
moratur, crimen instat perduellionis si quid, etiam nihili, cum quo-
quam mortalium extra Sinas, scriptis aut nuntiis communicauerit;
quod ab annis retro quadraginta etiam Colaus, grandi suo malo ex-
pertus est.

Hactenus de ingenio, moribus, & Republica Sinarum, lucem histo-
riæ quam seribo necessariam acciui; nunc de illorum superstitione, de
Christi Religione sacrosancta sæpius illuc ab æuo inducta, nunquam
fatis firmata; postremò de longa, & ardua expeditione qua illam Pa-
tres Socteratis Iesu restituere sunt aggressi; ac libris tandem sequenti-
bus quo arumnarum & opere pretio, quantisque lucris animarum.

An Sinis vnquam veri Dei affulserit vlla lux? an vero annorum qua-
tuor millia (tot saltem ipsorum annales numerant) in cæca penitus il-
lius egerint ignoracione, diu inter illos à nostris certatum est, neque
id sterili sciendi studio, sed necessitatis qua vrgebantur statuere, sibi-
ne fas esset ad significandum Deum iis vri vocibus quæ ad hoc Sinen-
sibus in vsu erant; nam si Deum nunquam agnouerant, qualis saltem

71.
An Sinæ o-
lim Doum
agnouer.